

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 121. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacob03val-shoot-idm139892127829888.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker III Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

MOGENS

122
123

Sommer var det, midt paa Dagen, I et Hjørne af Hegnet. Lige for stod der et gammelt Egetræ, om hvis Stamme man gjerne kunde sige, at den vred sig i Fortvivlelse over den Mangel paa Harmoni, der var mellem dens ganske ny, gulladne Løv og dens sorte og tykke, krogede Grene, som meest af Alting lignede grovt fortegnede gammelgothiske Arabesker. Bag ved Egen var der frodig Krat af Hassel med mørkt, glandsløst Løv, som var saa tæt, at man hverken saae Stammer eller Grene. Op over Hasselkrattet steg to ranke, glade Ahorntræer med lystigt takkede Blade, røde Stilke og langt Dingeldangel af grønne Frugtklaser. Bag Ahornene blev det Skov - en grøn, jevnt afrundet Skraaning, hvor Fugle kom ud og gik ind som Ellefolk af en Græshøi.

Alt dette kunde man see, naar man kom ad Markstien der udenfor Gjærdet. Laae man derimod i Skyggen af Egen, med Ryggen mod Stammen, og saae den anden Vei - og det var der En, der gjorde - saa saae man først sine egne Been, saa en lille Plet med kort, kraftigt Græs, dernæst en stor

124

Klynge mørke Nelder, saa Tjørnehækken med de store hvide Konvolvolus, Stenten, Lidt af Rugmarken udenfor, endelig Justitsraadens Flagstang der borte paa Høien, og saa Himlen.

Det var trykkende hedt, Luften flimrede af Varme, og saa var det saa stille; Bladene hang og sov paa Træerne, der var ikke Andet, der rørte sig, end Manehønsene derhenne paa Nelderne og lidt vissent Løv, der laae i Græsset og krøllede sig sammen med smaa, pludselige Bevægelser, som om det krympede sig under Solens Straaler.

Og saa Mennesket under Egen; han laae og gispede og saae veemodigt, hjælpeløst, op mod Himlen. Han nynnede lidt og opgav det, fløitede, opgav saa ogsaa det, vendte sig, vendte sig om igjen og lod sine Øine see paa et gammelt Muldvarpeskud, der var blevet ganske lysegraat af Tørke. Pludselig kom der en lille rund, mørk Plet paa det lysegraa Muld, een til, tre, fire, mange, flere endnu, hele Tuen var ganske mørkegraa. Luften var lutter lange, mørke Streger, Bladene nikkede og svaiede, og der kom en Susen, der gik over til Syden; det øste Vande ned.

Alting glimtede, gnistrede, spruttede. Blade, Grene, Stammer, Alting glindsede af Væde; hver lille Draabe, der faldt paa Jord, paa Græs, paa Stenten, paa Hvadsomhelst, splintredes og stænkedes bort i tusind fine Perler. Smaa Draaber hang lidt hist og blev

125

til store Draaber, dryppede ned her, samledes med andre Draaber, blev smaa Strømme, blev borte i smaa Furer, løb ind i store Huller og udaf smaa, seilede bort med Støv, med Splinter og Løvstumper, satte dem paa Grund, gjorde dem flot, snurrede dem rundt og satte dem paa Grund igjen. Blade, der ikke havde været sammen, siden de laae i Knop, samledes af Væde; Mos, der var blevet til Ingenting af Tørke, bruste op og blev blødt, kruset, grønt og saftigt, og graat Lav, der næsten var blevet til Snuus, bredte sig i ziirlige Flige, struttende som Brokade og med Glands som Silke. Konvolvolusserne lod deres hvide Kroner fylde til Randen, klinkede med hinanden og hældte Vandet i Hovedet paa Nelderne. De tykke, sorte Skovsnegle mavede sig velvilligt frem og saae anerkjendende op imod Himlen. Og Mennesket? Mennesket stod med bart Hoved midt ude i Regnveiret og lod Draaberne suse ned i Haar og Bryn, Øine, Næse, Mund, knipsede med Fingrene ad Regnen, løftede engang imellem lidt paa Benene, som om han vilde til at dandse, rystede nu og da Hovedet, naar der blev for meget Vand i Haaret, og sang af fuld Hals, uden at ane, hvad det var, han sang, saa travlt havde han med Regnen:

Havde jeg, o havde jeg en Dattersøn, o ja! Og en Kiste med mange, mange Penge, Saa havde jeg vel ogsaa havt en Datter, o ja! Og Huus og Hjem og Marker og Enge.

126

Havde jeg, o havde jeg en Datterlil, o ja! Og Huns og Hjem og Marker og Enge, Saa havde jeg vel ogsaa havt en Kjærrest, o ja! Med Kister med mange, mange Penge.

Der stod nu han og sang, men henne mellem de mørke Hasselbuske stak der et lille Pige hoved frem. En lang Flig af et rødt Silkeshavt havde viklet sig fast i en Green, der sprang noget længere frem end de andre, og engang imellem kom der en lille Haand og rykkede i Fligen, men det førte ikke til Andet end en lille

Skylregn fra Grenen og dens Naboer. Resten af Shavlet laae stramt hen over det lille Pige hoved og skjulte det Halve af Panden, skyggede over Øinene, dreiede saa pludseligt af og tabte sig mellem Bladene, men dukkede atter op i en stor Roset af Folder under Hagen. Det lille Pigeansigt saae meget forbauset ud, men det vilde snart til at lee; Smilet var allerede i Øinene. Med Et gjorde han, der stod og sang i Regnveiret, et Par Skridt til Siden, saae den røde Flig, Ansigtet, de store brune Ørne, den lille, forbausede, aabne Mund; øieblikkelig blev hans Stilling forlegen, han saae forbauset ned ad sig selv; men i samme Nu lød der et lille Skrig, den fremspringende Green svaiede voldsomt, den røde Flig blev borte i et Blink, Pigeansigtet borte, og det raslede og raslede, fjernere og fjernere inde bag Hasselbuskene. Saa løb han. Han vidste ikke hvorfor, han tænkte slet ikke, Regnveirsløstigheden kom op i ham igjen, og

127

han løb efter det lille Pigeansigt. Det faldt ham ikke ind, at det var en Person, han løb efter, det var kun det lille Pigeansigt. Han løb, det raslede til Høire, det raslede til Venstre, det raslede for, det raslede bag, han raslede, hun raslede, og al den Lyd og selve Løbet gjorde ham ivrig, og han raabte: "Kuk engang, ihvor Du er!" Ingen kukkede. Ved at høre sig raabe blev han ligesom lidt beklemt, men løb stadigt; saa kom der en Tanke, men kun een, og han mumlede, medens han blev ved at løbe: "hvad skal Du sige til hende? hvad skal Du sige til hende?" Han kom hen mod en stor Busk; der havde hun skjult sig, han saae en Flig af hendes Kjole. "Hvad skal Du sige til hende? hvad skal Du sige til hende?" blev han ved at mumle, alt medens han løb. Han kom hen til Busken, dreiede hurtigt af, løb videre, mumlende det Samme, kom ud paa en bred Gang, løb lidt henad den, standsede pludseligt og brast i Latter, gik stille smilende et lille Stykke videre og loe saa af alle Kræfter, og saaledes blev han ved hele Hegnet igjennem.

Saa var det en smuk Efteraarsdag, Løvfaldet var i fuld Gang, og Veien ned til Søen var heelt dækket af Elmens og Ahornens citrongule Blade, og hist og her var der ogsaa Pletter af mørkere Løv. Det var saa behageligt, 128 saa renligt at gaae paa dette Tigerskindstæppe og see paa, hvorledes Bladene sneede ned, og Birken saae endnu finere og lettere ud med saa Lidt paa Grenene, og Rønnen tog sig saa prægtig ud med de tunge røde Bærklaser. Og Himlen var saa blaa, saa blaa, og Skoven syntes meget større, man kunde see saa langt ind mellem Stammerne. Saa var der ogsaa det, at det snart var forbi Altsammen, Skov, Mark, Himmel, fri Luft og det Hele, snart skulde det vige for Lampernes, Gulvtæppernes og Hyacinthernes Tid. Derfor gik Justitsraaden fra Kap Trafalgar og hans Datter nedad Søen til, medens Vognen blev holdende hos Sognefogedens.

Justitsraaden var en Ven af Naturen, Naturen var ganske særdeles, Naturen var en af Tilværelsens skjønneste Zirater. Justitsraaden protegerede Naturen, han forsvarede den mod det Kunstige; Haver var ikke Andet end fordærvet Natur, men Haver med Stii i det var vanvittig Natur; der var ingen Stii i Naturen, Vorherre havde viseligen gjort Naturen naturlig, ikke Andet end naturlig. Naturen var det Ubundne, det Ufordærvede; men ved Syndefaldet var Civilisationen kommen over Menneskene; nu var Civilisationen bleven til en Fornødenhed, men det var bedre, om den ikke havde været det; Naturtilstanden var noget ganske Andet, ganske noget Andet. Justitsraaden skulde ikke have Noget imod at ernære sig af at gaae omkring i Lammeskindspelts og

129

skyde Harer og Snepper og Brokfugle og Rypper og Dyrekøller og Vildsviin. Nei, Naturtilstanden var nu engang en Perle, formelig en Perle.

Justitsraaden og hans Datter gik ned mod Søen. Den havde allerede længe blinket frem mellem Grenene, men nu kom den heelt tilsyne, da de dreiede om Hjørnet, hvor den store Poppel staaer. Der var den, med store Flager af speilklart Vand med takkede Tunger af graablaa kruset Vand, med Bælter, der vare blanke, og Bælter, der vare krusede, og Sollyset hvilede i det Blanke og flimrede i det Krusede. Den drog Blikket henover sin Flade, førte det langs med sine Bredder ad langsomt rundede Buer, ad hurtigt brudte Linier, svingede det udenom de grønne Næs, slap saa Blikket og blev borte inde i store Bugter, men tog Tanken med sig. Seile! var der Baade at faae tilleie?

Nei, der var ikke, sagde en lille Fyr, der havde hjemme i det hvide Landsted og stod og slog Smut nede ved Stranden. Var der slet ingen Baade? Jo, det var der rigtignok; der var jo Møllerens, men den kunde ikke faaes; Mølleren vilde ikke have det, Møllerens Niels havde nær faaet Prygl, da han laante den ud sidst, det kunde slet ikke hjælpe at tænke paa den; men der var jo Herren, som boede oppe hos Nikolai Skovløbers, han havde en udmærket Baad, en, der var sort foroven og rød i Bunden, og den laante han Alle og Enhver.

130

Justitsraaden og hans Datter gik op mod Nikolai Skovløbers. Noget borte fra Huset traf de en lille Pige, som hørte Nikolais til, og hende bad de løbe ind og spørge, om de kunde faae Herren i Tale. Hun løb, som om det var ilde fat, løb baade med Arme og Been, indtil hun kom til Døren, saa satte hun det ene Been op paa det høie Dørtrin og bandt sit Hosebaand, og styrtede saa ind i Huset; kom strax tilbage med to Døre aabne efter sig og raabte, inden hun vel havde naaet Dørtrinet igjen, at Herren kom øieblikkelig, saa satte hun sig ved Siden af Døren op imod Væggen og tittede under sin ene Arm op paa de Fremmede.

Herren kom, og viste sig at være et høit, kraftigtbygget Menneske paa et Par og tyve Aar. Justitsraadens Datter blev lidt forskrækket, da hun i ham gjenkjendte Mennesket, der havde sunget i Regnveiret. Men han saae saa rar og fraværende ud; det var tydeligt, at han kom lige fra en Bog, det kunde man see paa Udtrykket i hans Øine, paa hans Haar og paa hans Hænder, der slet ikke vidste, hvor de vare.

Justitsraadens Datter neiede overgivent for ham og raabte: "Kukuk" og lo e.

"Kukuk?" spurgte Justitsraaden.

Men det var jo det lille Pigeansigt; Mennesket blev ganske rød og søgte at faae Noget sagt, da Justitsraaden kom med et Spørgsmaal om Baaden. Jo den stod til Tjeneste. 131 Men hvem der skulde roe? Jo det skulde han, sagde Frøkenen, hun brød sig ikke om, hvad Fader sagde, det var ligemeget, at det gjorde Herren Uleilighed, for han var undertiden ikke bange for at gjøre andre Folk Uleilighed. Saa gik de ned til Baaden og gav Justitsraaden Forklaring paa Veien. De kom i Baaden og vare allerede et godt Stykke ude, før Frøkenen havde faaet sig sat i Lave og fik Tid til at tale.

"Naa," sagde hun, "det var vist noget meget Lærdt, De sad og læste, da jeg kom og kukkede Dem ud at seile?"

"Roe, mener De. Lærdt! det var "Historien om Ridder Peder med Sølvnøglen og den skønne Magelone"."

"Af hvem er den?"

"Den er Ingen af; det er det Slags Bøger aldrig. Vigoleis med Guldhjulet er heller ikke af Nogen, og Skytten Bryde ligesaadan."

"Jeg har aldrig hørt de Titler før."

"Aa, sæt Dem lidt mere til den Side, ellers kan vi ikke komme til at ligge lige. Nei! det er saa rimeligt, det er slet ikke fine Bøger, det er nogle, man kjøber paa Markederne af Visekoner."

"Det var da underligt; læser De altid saadanne Bøger?"

"Altid? jeg læser ikke mange Bøger mellem Aar og Dag, og jeg holder egenlig meest af det Slags, hvor der er Indianere i."

132

"Men Digterværker? Oehlenschläger, Schiller og de Andre?"

Jo, jeg kjender dem nok; vi havde et heelt Skab af dem hjemme, og Frøken Holm - min Moders Selskabsdame - læste høit af dem efter Frokost og om Aftenen; men jeg kan ikke sige, jeg syntes om dem - jeg kan ikke lide Vers."

"Ikke lide Vers! - De sagde havde, lever Deres Fru Moder ikke?"

"Nei, og min Fader heller ikke."

Dette blev sagt i en noget mut, afvisende Tone, og Samtalen standsede for en Tid, og lod de mange smaa Lyde, som Baadens Bevægelse gjennem Vandet frembragte, høres tydeligt. Frøkenen brød Taushedens:

"Holder De af Malerier?"

"Altertavler? aa jeg veed ikke."

"Ja, eller andre Billeder, Landskaber for Exempel?"

"Maler man ogsaa dem? ja, det er sandt, det veed jeg jo nok."

"De gjør vist Nar ad mig?"

"Jeg! jo det er nok En af os!"

"Men er De da ikke Student?"

"Student! hvor skulde jeg være bleven det fra! nei, jeg er Ingenting."

"Ja, Noget maa De da være. De maa da bestille Noget?"

"Hvorfor det?"

"Jo, for det - det gjør alle Mennesker."

"Bestiller De da Noget?"

"Aa ja! men De er da heller ingen Dame."

133

"Nei, Gudskelov!"

"Tak!"

Han holdt op at roe, trak Aarerne lidt i Veiret, saae hende op i Ansigtet og sagde:

"Hvad mener De med det? - nei, De maa ikke være vred paa mig; jeg skal sige Dem Noget, jeg er saadan en løierlig En. De kan slet ikke forstaae det. De troer nu, fordi jeg seer fiin ud i Klæder; at jeg derfor ogsaa skal være en fiin Mand. Min Fader var en fiin Mand, og det er blevet mig sagt, at han kunde saa uhyre Meget, og det kunde han vel ogsaa, da han var Amtmand. Jeg kan Ingenting, for Moder og jeg føiede hinanden i Alt, og jeg brød mig ikke om at lære det, man lærer i Skoler, og gjør det da heller ikke endnu. Aa, De skulde have seet min Moder; det var saadan en lille, lille Dame, allerede da jeg var tretten Aar, kunde jeg bære hende ned i Haven. Hun var saa let; i de sidste Aar sad hun tidt paa min Arm hele Haven og Parken rundt. Jeg seer hende med sine sorte Dragter og mange brede Kniplinger ...."

Han greb Aarerne og roede voldsomt til. Justitsraaden blev lidt urolig, da han saae Vandet gaae saa høit op paa Bagstavnen, og meente, de maatte see at komme i Land; og indad gik det.

"Siig mig," spurgte Frøkenen, da den stærke Roening var sagtnet lidt, "tager De tidt til Byen?"

"Jeg har aldrig været der."

134

"Aldrig været der! og De boer her kun tre Miil derfra."

"Jeg boer ikke her altid, jeg boer alle mulige Steder, siden Moder døde, men til Vinter tager jeg til Byen for at lære at regne."

"Mathematik?"

"Nei, Trælast," sagde han og loe, "ja, det forstaaer De ikke; jo jeg skal sige Dem, naar jeg bliver myndig, vil jeg kjøbe en Slup og seile paa Norge, og saa maa jeg kunne regne for Told og Klarerings Skyld."

"Har De virkelig Lyst til det?"

"Aa, der er prægtigt paa Søen, der er saadant et Liv i at seile - saa, der har vi Broen."

Han lagde til; Justitsraaden og hans Datter steg i Land, efter at have taget det Løfte af ham, at han vilde see hen til dem paa Kap Trafalgar. Saa gik de op til Sognefogdens, men han roede ud over Søen. Oppe ved Poplen kunde de endnu høre Aaretagene.

"Hør Kamilla!" sagde Justitsraaden, der havde været ude at lukke Yderdøren af, "siig mig," sagde han, idet han slukkede sin Haandlampe med Kammen af Nøglen, "heed den Rose, de havde hos Karisens, Pompadour eller Maintenon?"

"Cendrillon," svarede Datteren.

"Det er rigtig, det heed den ogsaa - naa

135

- vi maa vel see at komme til Ro; god Nat, min Pige; god Nat og sov vel."

Da Kamilla var kommen op paa sit Værelse, rullede hun Gardinet op, støttede sin Pande mod den kolde Rude og nynnede Elisabeths Sang af Elverhøi. Ved Solnedgang var det begyndt at lufte lidt op, og enkelte hvide Smaaskyer joge, belyste af Maanen, henimod Kamilla. Hun stod længe og saae paa dem, fulgte dem langt borte fra og nynnede høiere og høiere, jo nærmere de kom, taug et Par Sekunder, naar de bleve borte over hende, søgte nye op og fulgte saa dem. Med et lille Suk rullede hun Gardinet ned igjen. Hun gik hen til Toiletbordet og støttede Albuerne paa det, lænede sit Hoved mod de foldede Hænder og saae ind i Speilet paa sit Billede uden egenlig at see det.

Hun tænkte paa en høi, ung Mand, der gik med en syg, lille, sortklædt Dame i sine Arme, hun tænkte paa en høi, ung Mand, der styrede et lille Fartøi ind imellem Klipper og Skjær i en forrygende Storm. Hun

hørte en heel Samtale om igjen. Hun rødmede: Eugen Karlsen vilde have troet, Du gjorde Kour til ham. Ved en lille skinsyg Idee Association fortsatte hun: Klara vilde aldrig blive løbet efter i Regnveir ude i en Skov, vilde ikke have opfordret en Fremmed - ligefrem opfordret - til at seile med sig ovenikjøbet. "Dame til Fingerspidserne" havde Karlsen sagt om Klara, det var en Reprimande til Dig, lille Kamilla-Bondepige.

136

Saa klædte hun sig af med affekteret Langsomhed, gik i Seng, tog en lille elegant Bog fra Etageren ved Sengen, slog op paa den første Side og læste et lille skrevet Digt igjennem med en træt, bitter Mine, lod Bogen falde paa Gulvet, og brast i Graad; saa tog hun sagtmødig Bogen op igjen, lagde den paa sin Plads og slukkede Lyset; laae saa lidt og saae trøstesløs paa det maanebelyste Rullegardin, og sov endelig ind.

Ikke mange Dage efter begav "Regnveirsmanden" sig paa Veien til Kap Trafalgar. Han mødte en Bondemand, der kjørte med et Læs Rughalm, og fik Lov til at sidde op. Saa lagde han sig paa Ryggen i Halmen og saae op paa den skyløse Himmel. Den første Halvmiilsvei laae han og lod sine Tanker gaae og komme som de vilde, de vare forøvrig ikke meget forskjellige, de fleste kom og spurgte om, hvordan et Menneske kunde være saa vidunderlig sniukt, og gik og forundrede sig over, at det kunde være en underholdende Beskæftigelse for flere Dage at gjenkalde sig et Ansigts Træk, Miner og Farveskiftninger, et Hoveds og et Par Hænders smaa Bevægelser og en Stemmes forskjellige Tonefald. Men saa pegede Bonden med Pidsken efter et Skifertag en Fjerdingsvej borte og sagde, at det var Justitsraadens, og saa kom den gode Mogens op af Halmen og stirrede ængstelig efter Taget, fik en underlig Følelse af Beklemthed, forsøgte paa at forestille sig, at der var Ingen hjemme, men

137

blev haardnakket trukket ind i den Forestilling, at der var stort Selskab, og kunde ikke komme ud af den igjen, uagtet han talte, hvor mange Køer Landlyst havde paa Græs og hvor mange Grusdynger han kunde see langs med Veien. Omsider holdt Bonden stille der, hvor en lille Vei løb ned til Landstedet, og Mogens lod sig glide nedad Læsset og gav sig til at børste Halmstumperne af sig, medens Læsset knasede langsomt afsted henover Veiens Gruus. Han nærmede sig Havelaagen Fod for Fod, saae et rødt Shavl blive borte bag Balkonvinduerne, en lille forladt hvid Sykurv paa Balkonranden og Ryggen af en gyngende, tom Gyngestol. Han traadte ind i Haven, stadig med Blikket fæstet paa Balkonen, hørte Justitsraaden sige Goddag, vendte Hovedet efter Lyden, og saae ham staae og nikke med Favnen fuld af tomme Urtepotter. Saa sagde de Et og Andet, og saa kom Justitsraaden ind paa at udvikle, hvorledes man nok paa en vis Maade kunde sige, at den gamle Kasteforskjel mellem Træsarterne var bleven ophævet ved Podningen, men at denne forøvrig var ham meget imod. Saa kom Kamilla langsomt henimod dem med et stikkende blaåt Shavl om sig. Hun havde Armene viklet ind i Shavlet og hilste med en lille Hovedbevægelse og et mat Velkommen. Justitsraaden gik med sine Urtepotter; Kamilla stod og saae over Skulderen op mod Balkonen, Mogens saae paa hende. Hvordan han havde

138

havt det siden Forleden. Jo, han havde hverken feilet det Ene eller det Andet. Roet meget? Aa ja, som han pleiede, maaskee ikke slet saameget. Hun dreiede Hovedet om mod ham, saae koldt paa ham, holdt Hovedet lidt til Siden og spurgte med halvtlukkede Øine og et mat Smil, om det da var den skønne Magelone, der havde lagt Beslag paa ham. Han vidste ikke, hvad hun meente, men han troede det næsten. Saa stode de nogen Tid og sagde Ingenting. Kamilla gik et Par Skridt henimod et Hjørne, hvor der stod en Bænk og en Havestol, hun satte sig paa Bænken og bad ham, da hun havde sat sig, idet hun saae paa Stolen, om at tage Plads, han maatte jo være træt efter den lange, lange Tour. Han satte sig paa Stolen.

Troede han der blev Noget af den paatænkte Forbindelse? Det var ham maaskee ligegyldigt? Naturligviis brød han sig ikke om Kongehuset? Han hadede selvfølgelig Aristokratiet? Der var kun faa unge Herrer, der ikke troede, at Demokratiet var Gud veed hvad. Han var sagtens af dem, der ikke tiltroede Kongehusets Familieforbindelser nogensomhelst politisk Betydning? Maaskee han dog tog Feil. Man havde dog seet .... Hun standsede pludselig forundret over, at Mogens, der i Begyndelsen havde været lidt forskrækket over alt det Meget, nu saae heelt fornøiet ud. Han skulde da ikke sidde og more sig over hende? hun blev ganske rød.

"Interesserer De Dem meget for Politik?" spurgte hun ængsteligt.

139

"Ikke det Mindste."

"Men, hvorfor lader De mig saa sidde og politisere en Verdens Tid?"

"Aa, De siger det saa smukt Altsammen, det er ligemeget, hvad De saa taler om."

"Det er virkelig ingen Kompliment."

"Jo, d e t er det," forsikkrede han ivrigt, da han syntes, hun saae heel fornærmet ud.

Kamilla brast i Latter, sprang op og løb sin Fader imøde, tog ham under Armen og fulgte saa med ham hen til den forbausede Mogens.

Da Middagen var overstaaet og de havde drukket Kaffe oppe paa Balkonen, foreslog Justitsraaden en Spadseretur. De gik da alle Tre ad den lille Vei, over Hovedlandeveien og ad en smal Sti, hvor der var Rugstubber paa begge Sider, over Stenten ind i Hegnet. Der stod Egen og alt det Andet, der var endog Konvolvulus i Tjørnehækken endnu. Kamilla bad Mogens tage nogle af dem til hende. Han rev dem af allesammen og kom tilbage med hele Haanden fuld.

"Tak, jeg skal ikke have saamange," sagde hun, tog nogle faa og lod Resten falde paa Jorden.

"Saa vilde jeg ønske, jeg havde ladet dem sidde," sagde Mogens alvorligt.

Kamilla bukkede sig ned og begyndte at samle dem op igjen. Hun havde ventet, at han vilde have hjulpet hende, og saae forbauset op efter ham, men han stod ganske rolig og saae ned paa hende. Ja, hun var nu
140

engang begyndt paa det, saa hun maatte blive ved, og samlede bleve de; men saa talte hun rigtignok heller ikke til Mogens en lang, lang Tid, ja saae ikke engang til den Side, han var. Men de maa være blevne forligte, thi da de paa Hjemveien kom til Egen igjen, gik Kamilla hen under den og saae op i dens Krone, trippede fra den ene Side til den anden og slog ud med Hænderne og sang, og Mogens maatte gaae hen i Hasselbuskene og see, hvorledes han havde taget sig ud. Med Et løb Kamilla henimod ham, men Mogens faldt ud af Rollen og glemte baade at skringe og løbe, og saa erklærede Kamilla leende, at hun var meget misfornøiet med sig selv og at hun ikke havde tiltroet sig den Dristighed at blive staaende, naar saadan et forfærdeligt Menneske, og saa pegede hun paa sig selv, kom stormende imod hende. Men Mogens erklærede, at han var meget godt fornøiet med sig.

Da han mod Solnedgang skulde hjem, fulgte Justitsraaden og Kamilla ham paa Vei. Og da de gik hjemad, sagde hun til sin Fader, at de vist burde bede det eensomme Menneske ret tidt i den Maanedstid, der endnu kunde være Tale om at blive paa Landet, for han kjendte jo slet ingen Mennesker herude, og Justitsraaden sagde ja, og smilede over at blive antaget for saa godtroende, men Kamilla gik og saae blidt alvorlig ud for ikke at komme til at tvivle paa, at
141

hun jo var Medlidenheden i egen skjære Person.

Det blev nu virkelig saa mildt Efteraarsveir, at Justitsraadens blev paa Kap Trafalgar en heel Maaned endnu, og Medlidenheden førte til, at Mogens kom der to Gange i den første Uge og omtrent hver Dag i den tredie.

Det var en af det gode Veirs sidste Dage, det havde regnet tidlig om Morgenen og været overtrukket til langt hen paa Formiddagen, men nu var Solen kommen frem, og den skinnede saa stærkt og varmt, at de vaade Havegange, Græsplænerne og Træernes Grene stode i een fiin let Damp. Justitsraaden gik og skar Asters af, Mogens og Kamilla var henne i et Hjørne af Haven for at plukke nogle sene Vinteræbler ned. Han stod oppe paa et Bord med en Kurv paa Armen, hun stod paa en Stol og holdt i Fligene af et stort hvidt Forklæde.

"Naa, hvad blev det saa til!" raabte hun utaalmodigt til Mogens, der havde brudt af i det Eventyr, han fortalte, for at faae fat i et Æble, der hang høit oppe.

"Jo," fortsatte han, "saa begyndte Bonden da at løbe tre Gange rundt om sig selv og syngte: "til Babylon! til Babylon! med en Jernring gennem mit Hoved." Saa fløi han og hans Kviekalv, hans Oldemoer og hans sorte Hane; de fløi over Have, saa brede som Arup Veile, over Bjerge, saa høie som Jannerup Kirke, henover Himmerland og gennem
142

det Holsteenske lige til Verdens Ende. Der sad Trolden og spiste Davre; han var lige færdig, da de kom.

"Du skulde være lidt gudfrygtig, Fa'erlil," sagde Bonden, "ellers kunde det være, Du kom Himmerig forbi."

Ja han vilde gjerne være gudfrygtig.

"Saa maa Du læse fra Bords," sagde Bonden .... "Nei jeg vil ikke fortælle mere," sagde Mogens utaalmodigt.

"Naa, ja saa lad være," sagde Kamilla og saae forbauset op paa ham.

"Jeg kan ligesaa gjerne sige det strax," vedblev Mogens, "jeg vil spørge Dem om Noget, men De maa ikke
7 af 19 sider

lee ad inig."

Kamilla hoppede ned af Stolen.

"Siig mig! - nei jeg vil selv sige Noget, - her er Bordet og der er Gjærdet, vil De ikke være min Kjæreste, saa springer jeg min Vei med Kurven over Gjærdet og bliver borte. En."

Kamilla skottede op til ham og saae Smilet forsvinde fra hans Ansigt.

"To."

Han var ganske bleg af Bevægelse.

"Ja," hviskede hun, slap Fligene af Forklædet, saa Æblerne trillede til alle Verdens Kanter, og saa løb hun.

Men hun løb ikke fra Mogens.

"Tre," sagde hun, da han naaede hende, men han kyssede hende alligevel.

Justitsraaden blev forstyrret i sine Asters, men Amtmandens Søn var en altfor mageløs
143

Blanding af Natur og Civilisation, til at Justitsraaden skulde ville gjøre Vanskeligheder.

Det var sidst paa Vinteren; det store, tykke Sneelag, der skyldtes en heel Uges idelige Fygen, var raskt i Færd med at smelte bort. Luften var fuld af Sol og af Gjenskin fra den hvide Snee, der i store, funklende Draaber dryppede ned forbi Vinduerne. Derinde i Stuen vare alle Former og Farver vakte, alle Linier og Omrids vare som levende: det Flade bredte sig, det Buede krummede sig, det Skraa gled og det Brudte brødes. Alle grønne Toner myldrede mellem hinanden paa Blomsterbordet lige fra de blødeste mørkegrønne til det skarpeste Gulgrønt. De brunrøde Toner flød i Flammer henover Mahognybordets Plade, og Guld gnistrede og funkede fra Nips, fra Rammer og Lister, men paa Gulvtæppet brødes alle Farver i een lystig, lysende Tummel.

Kamilla sad ved Vinduet og syede, og hun og Gratierne paa Konsollen vare heelt indhyllede i et rødt Lys fra de røde Gardiner, og Mogens, der vandrede langsomt frem og tilbage paa Gulvet, gik hvert Øieblik ud og ind af skraa Lysstøtter af svagt-regnbuefarvet Støv.

Han var i et snaksomt Hjørne.

"Jo," sagde han, "det er et eget Slags Folk, dem I omgaaes; der er ikke den Ting
144

til mellem Himmel og Jord, de ikke er færdige med i en Haandevending, det er lavt og det er ædelt, det er det Dummeste, der er gjort siden Verdens Skabelse, og det er det Klogeste, det d e r er saa grimt, saa grimt, og det d e r er saa kjønt, saa det ikke kan siges, og Alt det er de Allesammen enige om, det er, ligesom de havde en bestemt Tabel eller saadan Noget, som de regnede det ud efter, for de faae Allesammen det samme Facit, ihvad det saa er. - Hvor de ligner hinanden, de Mennesker! Allesammen veed de det Samme og taler de om det Samme, de har Allesammen de samme Ord og de samme Meninger."

"Du vil da ikke," indvendte Kamilla, "sige, at Karlsen og Rønholt mener det Samme?"

"Ja de er nu de Deiligste af dem Allesammen, de høre til forskjellige Partier! deres Grundanskuelser er saa forskellige som Nat og Dag! nei, de er ikke, de er saa enige, saa det er en Lyst, maaskee der er en lille Stump, de virkelig er uenige om, maaskee det blot er en Misforstaaelse, men det er Gud hjælpe mig en reen Komædie at høre dem, det er ligesom de havde aftalt at gjøre alt Muligt for ikke at blive enige, de begynde med at raabe høit, saa tale de sig strax hidsige, saa siger den Ene i Hidsighed Noget, han ikke mener, saa siger den Anden det stik Modsatte, som han heller ikke mener, og saa angriber den Ene det, den Anden ikke mener, og den Anden det, den Ene ikke mener, og saa er Spillet gaaende."
145

"Men hvad har de da gjort Dig?"

"De ærgre mig, disse Karle, naar man seer dem i Ansigtet, er det ligesom man fik Brev paa, at der for Eftertiden ikke skal skee noget Mærkeligt i Verden."

Kamilla lagde Sytøiet fra sig, gik hen og tog fat i Fligene af hans Frakkekrave og saae skjelnisk spørgende op paa ham.

"Jeg kan ikke fordrage den Karlsen," sagde han gnavent og slog med Hovedet.

"Naa! og saa?"

"Og saa er Du saa meget, meget sød," mumlede han komisk kjælent.

"Og saa?"

"Og saa," brusede han op, "saa seer han paa Dig og hører paa Dig og taler med Dig paa en Maade, jeg ikke kan lide, han skal lade være, skal han, for Du er min og ikke hans. Ikke sandt! Du er ikke hans, slet ikke hans. Du er min, Du har forskrevet Dig til mig, som Doktoren til Fanden, Du er min med Sjæl og Krop, med Hud og Haar, lige lukt ind i al Evighed."

Hun nikkede lidt ængsteligt op imod ham, saae trofast op paa ham, fik Taarer i Øinene og gjemte sig saa ind til ham, og han slog Armene om hende, bøiede sig ned over hende og kyssede hende paa Panden.

Samme Dags Aften fulgte Mogens Justitsraaden til Posten, der var nemlig kommet en pludselig Ordre til Justitsraaden om en Embedsreise, han skulde foretage. Næste Dags Morgen skulde Kamilla derfor tage ud

146

til sin Tante og blive der, til han kom igjen.

Da Mogens havde faaet sin tilkommende Svigerfader af sted, gik han hjemad og tænkte paa, at han ikke skulde see Kamilla i flere Dage. Han dreiede ned ad den Gade, hvor hun boede. Den var lang og smal og kun lidet befærdet. En Vogn rumlede bort i den fjerneste Deel af den; den Vei var der ogsaa Lyd af Fodtrin, der tabte sig. Nu hørte han kun en Hund gjøe inde i Bygningen bagved sig. Han saae opad Huset, hvor Kamilla boede: der var som sædvanlig mørkt i den nederste Etage, og de hvidtede Ruder fik kun lidt uroligt Liv ved det flagrende Skjær fra Lygten paa Nabohuset. I anden Etage stode Vinduerne aabne, og i et af dem stak der en heel Tylvt Brædder frem over Karmen. Hos Kamilla var der mørkt, ovenover var der mørkt, kun i det ene Kvistvindue var der et hvidgyldent Skjær fra Maanen. Ovenover Huset vare Skyerne i vild Flugt. I Bygningerne paa begge Sider vare Ruderne oplyste.

Det mørke Huus gjorde Mogens sørgmodig, det stod der saa forladt og trøstesløs; de aabne Vinduer klirrede med deres Kroge, Vandet løb monotont trommende ned i Tagrenden, nu og da faldt der et Sted, han ikke kunde see, en Smule Vand med en huul, blød Lyd, og Luften susede tungt gennem Gaden. Det mørke, mørke Huus! Mogens fik Taarer i Øinene, det trykkede ham for Brystet, 147 og der kom en underlig dunkel Forestilling om, at han havde Noget at bebreide sig overfor Kamilla. Saa kom han til at tænke paa sin Moder og fik Længsel efter at lægge sit Hoved i hendes Skjød og græde ud.

Saaledes stod han længe, med Haanden trykket mod Brystet, indtil en Vogn kom kjørende i skarpt Trav gennem Gaden, saa gik han efter den og hjem. Han maatte længe staae og ruske i Gadedøren, før den gik op, saa løb han nynnende opad sine Trapper, og da han var kommen ind, kastede han sig paa Sofaen med en af Smollets Romaner i Haanden og læste og loe til over Midnat.

Endelig blev det for koldt i Værelset^ han sprang op og gik trampende frem og tilbage for at faae Kulden bort. Han standsede ved Vinduet: Himlen var paa den ene Kant saa lys, at de snedækte Tage smeltede sammen med den; paa den anden Kant drev der nogle lange Skyer, og under dem havde Luften et underlig rødtligt Skjær, et usikkert bølgende Skjær, en rød rygende Taage; han rev Vinduet op, der var Ildløs henad Justitsraadens til. Nedad Trappen, henad Gaden, saa hurtigt han kunde; nedad en Tværgade, gennem en Sidegade, og saa ligefrem; endnu kunde han Intet see, men da han dreiede omkring Hjørnet, saae han det brandrøde Skjær. En Snees Mennesker klamprede enkeltviis nedad Gaden. Idet de løb forbi hinanden, 148 spurgte de, hvor Ilden var. Der blev svaret: Raffinaderiet. Mogens blev ved at løbe ligesaa hurtig som før, men langt lettere om Hjertet. Endnu et Par Gader, der blev flere og flere Folk, og de talte om Sæbefabrikken. Den laae ligeoverfor Justitsraadens. Mogens løb som rasende. Der var kun en skraa Tværgade tilbage, den var aldeles fyldt med Folk, rolige, velklædte Mandfolk, pjaltede, gamle Koner, der stode og talte i en langsom klynkende Tone, raabende Læredrenge, udmaiede Piger, der hviskede til hinanden, Sjøvere, der stode støt og sagde Vittigheder, forbausede Drukkenbolte og Drukkenbolte, der skjændtes, hjælpeløse Politibetjente og Drosker, der hverken kunde komme frem eller tilbage. Mogens vred sig gennem Hoben. Nu var han ved Hjørnet; Gnisterne dalede langsomt ned over ham. Opad Gaden; det føg med Gnister, Ruderne glødede paa begge Sider, Fabrikken brændte, Justitsraadens brændte, og Nabohuset brændte ogsaa. Alting var Røg, Ild og Forvirring, Raaben, Banden, Tagsteen, der raslede ned, Øxehug, Træ, der splintredes, Ruder, der klirrede, Straaler, der hvislede, spruttede og pladskede, og mellem Alt dette Pumpeslagenes regelmæssige, dumpe Hulken. Møbler, Sengeklæder, sorte Hjelme, Stiger, blanke Knapper, oplyste Ansigter, Hjul, Reb, Seildug, underlige Instrumenter; Mogens styrtede mellem det, over det, under det Altsammen, fremad mod Huset.

149

Facaden var stærkt oplyst af Flammerne fra den brændende Fabrik, Røgen piblede frem mellem Tagstenene og væltede ud af første Sals aabne Vinduer; derinde buldrede og knittede Ilden; der kom en langsomt bragende Lyd, der gik over til Rullen og Knækken og endte med et dumpt Drøn; Røg, Gnister og Flammer piintes voldsomt ud af alle Husets Aabninger, og saa begyndte Luerne at spille og smælde med

dobbelt Styrke og dobbelt Klarhed. Det var den midterste Deel af Førstesals-Loftet, der faldt. Mogens greb med begge Hænder fast i en stor Brandstige, der støttede op mod den Deel af Fabrikken, der endnu ikke stod i Flamme. Et Øieblik holdt den sig lodret, men saa faldt den fra ham over paa Justitsraadens Huus og stødte en Karm ind oppe paa anden Sal. Mogens sprang op ad Stigen og ind gjennem Aabningen. Det første Øieblik maatte han lukke Øinene for den skarpe Trærøg, og den tunge kvælende Em, der steg op fra det forkullede Tømmer, som Vandstraalerne havde naaet, tog Veiret fra ham. Han var i Spisestuen. Væggen ind til Dagligstuen var næsten heelt falden. Dagligstuen var et stort glødende Dyb, Luerne nede fra Grunden af Huset sloge engang imellem næsten op mod Loftet, de faa Fjæl, der vare blevne hængende, da Gulvet faldt, brændte med klare hvidgule Flammer, Skygger og Flammeskjær bølgede over Væggene, Tapetet rullede sig hist og her sammen, fængede og fløi i brændende 150

Flager ned i Dybet, og opad løse Lister og Skilderiernes Rammer slikkede vevre gule Flammer. Mogens krøb over Brokker og Brudstykker af den indstyrtede Væg hen til Randen af Dybet, dernedefra bølgede kolde og hede Luftstrømme skifteviis mod hans Ansigt; ovre paa den anden Side var Saameget af Væggen falden, at han kunde see ind i Kamillas Værelse, medens det Stykke, der gjemte for Justitsraadens Kontor, endnu stod. Det blev hedere og hedere, Huden i Ansigtet strammede, og han mærkede, at hans Haar krøllede sig. Noget Tungt strøg over hans Skulder og blev liggende over Ryggen og trykkede ham ned mod Jorden, det var Vexelbjælken, der langsomt var gledet ned fra sin Plads. Han kunde ikke røre sig, hans Aandedræt blev tungere og tungere, og hans Tindinger bankede voldsomt; til Venstre for ham pladskede en Vandstråle mod Spisestumuren, og han gik op i det ene Ønske, at de kolde, kolde Draaber, der spredtes til alle Sider, maatte stænke hen paa ham. Da hørte han det stønne ovre paa Dybets anden Side, og han saae noget Hvidt bevæge sig paa Gulvet i Kamillas Værelse. Det var hende. Hun laae paa sine Knæ og holdt, idet hun vuggede sig i Hofterne, en Haand paa hver Side af Hovedet. Hun reiste sig langsomt og kom hen til Randen af Dybet. Hun stod stivt opreist, Armene hang slapt ned og Hovedet ligesom vaklede paa Halsen; ganske, ganske langsomt sank hendes 151 Overkrop forover, hendes lange deilige Haar feiede mod Gulvet, et kort, stærkt Blus, og det var borte, i næste Nu styrtede hun ned i Flammerne.

Mogens udstødte en klagende Lyd, kort, dyb og stærk, som et vildt Dyrs Brøl, og gjorde i det Samme en voldsom Bevægelse som for at komme bort fra Dybet; han kunde ikke for Bjælken; hans Hænder famlede over Muurbrokkerne, saa ligesom stivnede de i et voldsomt Greb om dem, og saa begyndte han i regelmæssig Takt at hugge Panden mod Gruset og stønnede: Herre Gud, Herre Gud, Herre Gud!

Saaledes laae han. Efter nogen Tids Forløb mærkede han, at der var Noget, der stod og tog paa ham; det var en Brandsvend, der havde kastet Bjælken til Side og nu vilde bære ham ud af Huset; Mogens mærkede med en stærk Følelse af Uhygge, at han blev løftet op og ført afsted. Svenden bar ham hen til Aabningen; da fik Mogens en klar Fornemmelse af, at der var blevet gjort ham Fortræd, og at Svenden, der bar ham, vilde ham tillivs, han rev sig løs af hans Arme, greb en Lægte, der laae paa Gulvet, hug Svenden med den i Hovedet, saa han tumlede tilbage, kom ud af Aabningen og løb opreist nedad Stigen, holdende Lægten over sit Hoved. Gjennem Tumlen, Røgen, Menneskehoben, gjennem tomme Gader, over øde Pladser, ud paa Marken. Dyb Snee allevegne, lidt borte en sort Plet, det var en Grusdyngge,

152

der ragede op over Sneelaget, han huggede efter den med Lægten, huggede igjen og igjen, blev ved at hugge efter den, vilde hugge den ihjel, saa den blev reent borte, vilde ogsaa løbe langt bort, løb saa rundt om den og huggede efter den som rasende, den vilde ikke, vilde ikke blive borte, han slyngede Lægten langt bort og kastede sig over den sorte Dyngge for at gjøre det af med den, han fik Hænderne fulde af Smaasteen, det var Gruus, det var en sort Grusdyngge; hvorfor laae han ude paa Marken og rev i en sort Grusdyngge, han lugtede Røgen, Flammerne blinkede om ham, han saae Kamilla synke ned i dem, han skreg og styrtede afsted over Marken. Han kunde ikke blive fri for Synet af Flammerne, han holdt sig for Ørnene: Flammer, Flammer! kastede sig paa Jorden og trykkede Ansigtet ned i Sneen: Flammer! sprang op, løb tilbage, løb frem, dreiede af: Flammer overalt; afsted stod det henover Sneen forbi Huse, forbi Træer, forbi et forfærdet Ansigt, der stirrede ud gjennem en Rude, udenom Stakke og gjennem Gaarde, hvor Hunde tudede op og sled i deres Lænker. Han løb omkring en Forhuus-Længe og stod pludseligt foran et stærkt og uroligt oplyst Vindue, det Lys gjorde ham godt, Flammerne veeg for det; han gik hen til Vinduet og saae ind, det var et Bryggers, en Pige stod ved Gruen og rørte i Kjedlen; Lyset, hun holdt i Haanden, skinnede lidt rødligt i den stærke Em,

153

en anden Pige sad og nebbrede Fjerkræ, og en tredie sved det over en storflammet Ild af Langhalm; Flammerne ble ve mindre, saa kom der ny Halm til, og de blussede op igjen, saa bleve de atter mindre, mindre endnu, gik ud. Mogens stødte vredt en Rude ind med Albuen og gik langsomt bort, Pigerne skreg derinde. Saa løb han til igjen, løb længe i en stille Klynken. Der kom spredte Glimt af Erindringer fra den gode Tid, og det blev dobbelt mørkt, naar de vare forbi, han kunde ikke udholde at tænke paa, hvad der var skeet, det maatte ikke være skeet, han kastede sig paa Knæ og vred sine Hænder mod Himlen, idet han tiggede om at faae det Skeete gjort tilbage igjen. Længe slæbte han sig afsted paa Knæene og holdt Øinene vedholdende fæstede paa Himlen, som om han frygtede, at den vilde smutte bort, for at undgaae hans Bønner, naar han ikke blev ved at see paa den. Saa kom Billederne fra den gode Tid svævende, flere og flere i taagelyse Rækker; ogsaa var der Billeder, der skjøde op om ham i pludselig Glands, og andre svang forbi,

saa ubestemt, saa fjernt, at de vare borte, før han vel vidste, hvad det var. Han sad stille i Sneen, betagen af Lys og Lød, af Liv og Lykke, og den dunkle Angst, han i Begyndelsen havde havt for, at der skulde komme Noget og slukke det Altsammen, var forsvunden. Det var saa stille om ham, saa roligt i ham, Billederne vare borte, men Lykken var der. Saa

154

stille! der var ingen Lyd; men Lyde spørge. Og der kom Latter og Sange, og lette Ord kom, og lette Fjed og Pumpeslagenes dumpe Hulken. Jamrende løb han sin Vei, løb langt og længe, kom til Søen og fulgte dens Bredder, indtil en Trærod fik ham til at falde, og da var han saa træt, at han blev liggende.

Med en blød klukkende Lyd skulpede Vandet over Smaastenene, stødviis susede det let i de nøgne Grene, enkelte Krager skreg ude over Søen, og Morgenen kastede sit grelle, blaa Skjær over Skoven og Søen, over Sneen og over det blege Ansigt.

Ved Solopgang blev han funden af Hegnsmanden fra Naboskoven og baaret op til Nikolai Skovløbers, og der laae han i Uger og Dage mellem Liv og Død.

Omtrent ved den Tid, Mogens blev ført op til Nikolais, var der Opløb om en Vogn for Enden af den Gade, hvor Justitsraaden boede. Kudsken kunde ikke forstaae, hvorfor Politibetjenten vilde forhindre ham i at udføre sit lovlige Hverv, og derfor skændtes de. Det var den Vogn, der skulde hente Kamilla til hendes Tante.

"Nei! siden den stakkels Kamilla kom saa ynkeligt af Dage, har vi ikke seet det Ringeste til ham."

"Ja det er mærkeligt, hvad der kan være skjult i et Menneske. Man anede Ingenting.

155

Saa stilfærdig og forlegen, næsten keitet. Ikke sandt, Frue, De anede ikke det Mindste?"

"Om Sygdommen! jo Gud, hvor kan De spørge! - naa De mener, - jeg forstod Dem ikke rigtigt - det skulde have været Noget, der laae i Blodet, noget Arveligt? - ja jeg husker, der var Noget med, at Faderen blev ført til Aarhus. Var det ikke saadan, Hr. Karlsen?"

"Nei! - jo, men det var for at blive begravet, hans første Kone ligger der. Nei, jeg tænkte paa, De veed, det forfærdelige eller - ja det forfærdelige Liv, han har ført i disse to eller halvtredie Aar."

"Saa, næ - næ - Nei! - det veed jeg slet ikke Noget af."

"Naa - ja - næ - det er jo ikke af de Ting, man gjerne taler om, man vil jo ikke .... naa! De forstaaer; Hensyn til Næsten. Justitsraadens Familie ...."

"Ja, det har naturligviis sin Berettigelse, det, De siger, - men paa den anden Side - siig mig ganske oprigtigt, er der ikke i Tiden en falsk, en -pietistisk Bestræbelse efter at tilsløre, at tilhulle sine Medmenneskers Svagheder, og - jeg forstaaer mig naturligviis ikke paa den Slags Ting - men troer De ikke, at Sandheden eller den offentlige Moral, jeg mener ikke saadan Moralitet, men - Moral, Tilstand, hvad De vil, at den lider derunder?"

"Ganske vist! og det glæder mig overordenlig 156 saa aldeles at være enig med Dem, og i dette Tilfælde .... Sagen er ligefrem den, at han har hengivet sig til Excesser af alle mulige Slags, har levet paa den meest ryggesløse Maade med den allerlaveste Pøbel, med Folk uden Ære, uden Samvittighed, uden Stilling, Religion eller Nogetsomhelst, Dagdrivere, Gjøglere, Krogjæster og - og i Sandhedens Navn: Ietfærdige Fruentimmer."

"Og det efter at have været forlovet med Kamilla, Gud i Himlen, og efter at have ligget af Hjernebetændelse i tre Maaneder!"

"Ja - og hvad forudsætter det ikke for Tilbøieligheder, og hvordan mon hans Fortid har været, hvordan troer De?"

"Ja og Gud veed, hvordan det egenlig forholdt sig med ham i selve Forlovelsestiden. Han var noget fordægtig. Det er nu min Anskuelse."

"Undskyld, Frue, og undskyld De ogsaa, Hr. Karlsen, De har taget det Hele lidt abstrakt, meget abstrakt; jeg har tilfældigviis meget konkrete Beretninger fra en Ven derovre i Jylland og kan fremstille Sagen i sine Detailler."

"Hr. Rønholt! De vil da ikke ...."

"Give Detailler! jo jeg vil, Hr. Karlsen, med Fruens Tilladelse. Tak. Han har ganske vist ikke levet, som man bør leve efter en Hjernebetændelse. Han har flakket Markederne rundt med et Par Svirebrødre, og skal heller ikke have været uden Berøring med tros og Bissekræmmer, bekjendt og frygtet

157

Gjøglertrupperne og da navnlig med deres kvindelige Personale. Maaskee det var det Klogeste, om jeg løb ovenpaa og hentede min Vens Brev. Hvis De tillader? Skal være her paa Øieblikket."

"Synes De ikke, Hr. Karlsen, at Rønholt er sjældent elskværdig i Dag?"

"Ja! - unægtelig, men Fruen maa ogsaa erindre, at han har udtømt al sin Galde i en Artikel i Morgenavisen. At tænke sig, at man vover at fremsætte - det er reentud Oprør, Foragt for Loven, for - hm ...."

"De fandt Brevet?"

"Jo jeg gjorde. Maa jeg begynde? Lad mig see - ja: "vor fælles Ven, som vi mødte ifjor i Mønsted, og som Du sagde, Du kjendte ovre fra Kjøbenhavn, har i de sidste Maaneder huseret her i Egnen, han seer ganske ud som den Gang, han er den samme blege, triste Ridder af den bedrøvelige Skikkelse. Han er den løierligste Blanding af forceret Kaadhed og stille Haabløshed, er affekterethensynsløs og brutal overfor sig selv og Andre, er stille og ordknap, og synes, skjøndt han ikke gjør Andet end svire og sværme, aldeles ikke at more sig; det bliver ved det, jeg allerede den Gang sagde, at han har den fixe Idee at ansee sig for personlig fornærmet af Tilværelsen. Hans Omgang var her navnlig en Pranger, Krodegnen kaldet, fordi han altid synger og altid er paa Sviir, og en forsoren, opløben Mellemting af Matros og Bissekræmmer, bekjendt og frygtet

158

under Navn af Peer Styrløs, desuden Skjøn Abelone; i den sidste Tid maatte denne dog vige Pladsen for et mørkt Fruentimmer, der hørte til en Gjøglerbande, som i længere Tid har lyksaliggjort os med Forestillinger i Kraftkunst og Liniedands. Du har seet det Slags Fruentimmer, med skarpe, gule, tidligtældede Ansigter, Mennesker, der ere ødelagte af Brutalitet, Armod og fattige Laster og til Overflod altid klædte i luvslidt Fløiel og smudsigt Rødt. Der har Du Banden. Jeg forstaaer ikke vor Vens Passion, det er godt nok, at Kjæresten kom saa ynkeligt af Dage, det forklarer dog ikke Sagen. Du skal dog endnu høre, hvordan han forlod os. Vi havde Marked et Par Miil herfra; han, Styrløs, Prangeren og Fruentimmeret sade i et Værtshuustelt og svirede til langt ud paa Natten. Klokken tre eller saa bleve de endelig færdige til at tage afsted. De kom da paa Vognen, og det gaaer saa meget godt, men saa dreier vor fælles Ven af fra Landeveien og kjører afsted med dem over Marker og Heder, alt hvad Hestene springe kunde. Vognen slynges fra den ene Side til den anden. Det bliver omsider Prangeren for broget, og han raaber, at han vil af. Da han er kommet af, pidsker vor fælles Ven paa igjen og lader staae til lige mod en stor Lyngbakke; saa bliver Fruentimmeret bange og kommer af, nu gaaer det opad Bakken og nedad den saa susende vildt, at det er et Mirakel at ikke Vognen kom ned før Hestene. Paa Opkjørselen 159 havde Peer imidlertid listet sig af Vognen, og til Tak for Kjørselen sendte han sin store Foldekniv efter Kudskens Hoved."

"Det stakkels Menneske! men det er dog stygt med det Fruentimmer."

"Afskyeligt, Frue, decideret afskyeligt. Mener De virkelig, Hr. Rønholt, at denne Fremstilling skulde stille dette Menneske i et bedre Lys?"

"Nei, men i et sikkrere; De veed, i Mørke kan man let antage Ting for større, end de er."

"Kan der da tænkes noget Værre?"

"Hvis ikke, er det det Værste, men De veed, man skal aldrig troe det Værste om Folk."

"Ja, De mener egenlig, at det ikke er saa slemt det Hele, at der er noget Rask ved det, noget i eminent Forstand Plebejisk, som tiltaler Deres Hang til det Demokratiske."

"Seer De da ikke, at han forholder sig ret aristokratisk til sine Omgivelser?"

"Aristokratisk! nei, det er dog vel paradox. Hvis han ikke er Demokrat, saa veed jeg virkelig ikke, hvad han er."

"Ja der er jo forresten andre Bestemmelser."

Hvide Hægebær, blaalige Syringer, Rødtjørn og straalende Guldregn blomstrede og duftede udenfor Huset. Vinduerne stode aabne og med nedrullede Persienner. Mogens lænede sig ind over Karmen, Persiennen laae ham nedad Ryggen. Det var velgjørende 160 for Øiet efter al den Sommersol paa Skov og Vand og i Luft at see ind i Stuens dæmpede, bløde, rolige Lys. En høi, fyldig Dame stod derinde med Ryggen til Vinduet og satte Blomster i en stor Vase. Blouselivet paa hendes blegrøde Morgenkjole samledes høit oppe under Brystet af et sort glindsende Læderbælte, paa Gulvet bag ved hende laae en sneehvid Friseerkappe, hendes store, meget blonde Haar hang i et høirødt Natnet.

"Du er noget bleg efter Sviren igaar," var det Første, Mogens sagde.

"Godmorgen," svarede hun og rakte, uden at vende sig, Haanden og de Blomster, hun havde i den, henimod ham. Mogens tog en af Blomsterne. Laura dreiede Hovedet halvt om imod ham, aabnede Haanden lidt og lod Blomsterne i smaa Partier falde ned paa Gulvet. Saa gav hun sig igjen til at sysle med Vasen.

"Syg?" spurgte Mogens.

"Træt."

"Jeg spiser ikke Frokost hos Dig i Dag."

"Ikke!"

"Vi kan heller ikke spise til Middag sammen."

"Du skal fiske?"

"Nei! - Farvel!"

"Naar kommer Du igjen?"

"Jeg kommer ikke igjen."

"Hvad skal nu det sige?" spurgte hun, rettede paa sin Kjole, kom hen til Vinduet og satte sig paa Stolen der.

161

"Jeg er kjed af Dig. - Det er det Hele."

"Nu er du ond, hvad er der i Veien? hvad har jeg dog gjort?"

"Ingenting, men da vi hverken ere gifte eller gale af Kjærlighed til hinanden, kan jeg ikke see, at der er noget Mærkeligt i, at jeg gaaer min Vei."

"Er Du jaloux?" spurgte hun ganske sagte.

"Paa En som Dig! Vorherre bevare min Forstand!"

"Men hvad skal det sige Altsammen?"

"Det skal sige, at jeg er træt af din Skjønhed, at jeg kan din Stemme og dine Bevægelser udenad, og at hverken dine Luner eller din Dumhed eller din Listighed kan more mig mere. Kan Du saa sige mig, hvorfor jeg skulde blive?"

Laura græd. "Mogens, Mogens, hvor kan Du nænne det! O, hvad skal jeg, skal jeg, skal jeg, skal jeg gjøre! Bare bliv i Dag, bare i Dag, Mogens, Du maa ikke gaae fra mig."

"Aa, det er jo Løgn, Laura, Du troer det ikke engang selv; det er ikke, fordi Du gjør saa forskrækkelig ad mig, at Du er bedrøvet; det er blot lidt Befippelse over Forandringen, Du er ængstelig for en Smule Forstyrrelse i dine daglige Vaner. Jeg kjender det saa godt, Du er ikke den Første, jeg er bleven kjed af."

"O, bliv bare hos mig i Dag, saa skal jeg ikke plage Dig om at blive saameget som en Time til."

"I ere nogle Hunde, I Fruentimmer! I har

162

ikke Ære skabt i Livet, om man saa sparker Jer bort, kommer I krybende tilbage igjen."

"Ja, ja vi gjør, men saa bliv i Dag - hvad - bliv!"

"Bliv, bliv! nei"

"O, Du har aldrig elsket mig, Mogens."

"Nei."

"Jo, Du har, Du elskede mig den Dag, det blæste saa stærkt, o, den rare Dag dernede ved Stranden, da vi sad i Ly af Baaden."

"Tossede Tøs!"

"Bare jeg var en ordenlig Pige af fine Forældre og ikke saadan En, som jeg er, saa blev Du nok hos mig, saa nænnede Du ikke at være saa haard - og jeg, der elsker Dig saadan!"

"Det skal Du ikke."

"Nei, jeg er ligesom det Støv, Du træder paa, mere bryder Du Dig ikke om mig. Ikke et godt Ord, bare haarde Ord; Foragt, det er godt nok til mig."

"De Andre er hverken bedre eller værre end Du. Farvel, Laura!"

Han rakte Haanden til hende, men hun boldt Hænderne paa Ryggen og klynkede: "nei, nei, ikke Farvel! ikke Farvel!"

Mogens løftede Persiennen, gik et Par Skridt tilbage og lod den falde ned for Vinduet. Laura bøiede sig hurtigt under den udover Karmen og bad: "kom hen til mig! kom og ræk mig din Haand."

"Nei."

163

Da han var kommet noget bort, raabte hun klagende: "Farvel! Mogens."

Han vendte sig mod Huset med en let Hilsen. Saa gik han videre: "og saadan en Pige troer endnu paa Kjærligheden! - nei, hun gjør ikke."

Ude fra Havet trak Aftenvinden ind over Landet, og Marehalmen svang sine blege Ax og løftede lidt paa de spidse Blade, Sivene duvede, Klitsøen mørknede af tusinde fine Furer, og Aakandebladene rykkede uroligt i deres Stilke. Saa tog Lyngen til at slaae med de dunkle Toppe, og paa Sandmarkerne svaiede Rødknæet ledeløst omkring. Indover Landet! Havrenegene dukkede, den unge Kløver skjælvede paa Stubbemarken, og Hveden blev høi og lav i tunge Bølger, Tagene gav sig, Møllen knagede, Fløiene svang rundt, Røgen slog ned i Skorstenene, og Ruderne duggede.

Det susede i Glamhullerne, i Herregaardens Popler og peb i det forblæste Krat paa Bredbjerg Grønhøi. Mogens laae deroppe og saae udover den mørke Jord. Maanen var ved at faae Glands, Taagerne dreve dernede i Engen. Det var saa sørgeligt det hele Liv, tomt bagved, mørkt foran. Men saadan var Livet. De, der gik og vare lykkelige, de vare ogsaa blinde. Han havde lært at see af Ulykken, Alt var uretfærdigt og løgnagtigt, den hele Jord var een stor rullende Løgn;

164

Troskab, Venskab, Barmhjertighed, Løgn var det, Løgn hver en Stump; men det, der kaldtes Kjærlighed, det var dog det Huleste af det Hule, Lyst var det, flammende Lyst, ulmende Lyst, osende Lyst, men Lyst og aldrig Andet. Hvorfor skulde han vide dette? hvorfor havde han ikke faaet Lov til at blive i Troen paa alle disse lueforgyldte Løgne? hvorfor skulde han see, og de Andre være blinde? han havde Ret til Blindhed, han havde troet paa Alt, hvad der kunde troes paa.

Lysene tændtes nede i Byen.

Dernede var Hjem paa Hjem. Mit Hjem! mit Hjem! og min Barnetro paa alt det Deilige i Verden! - Og om de nu havde Ret de Andre! om Verden var fuld af bankende Hjerter og Himlen fuld af en kjærlig Gud! Men hvorfor veed jeg da ikke det, hvorfor veed jeg noget Andet? og jeg veed noget Andet saa skjærende, bittert, sandt ....

Han reiste sig op, Mark og Eng laae i fuldt Maanelys for ham. Han gik ned mod Byen ad Stien langs med Herregaardshaven, gik og saae ind over Steengjærdet. Inde paa en Plaine i Haven stod der en Sølvpoppel, Maanelyset faldt skarpt paa de skjælvende Blade, snart vendte de den mørke Side til, snart den hvide. Han lagde Albuerne paa Gjærdet og stirrede ind paa Træet, det saae ud, som Bladene rislede ned over Grenene. Han troede at kunne høre den Lyd, Løvet frembragte. 165 Pludselig lød det nærved med en deilig Kvindestemme:

"Du Blomst i Dug!
Du Blomst i Dug!
Hvisk mig Drømmene dine.
Er der i dem den samme Luft,
Den samme selsomme Elvelandsluft,
Som i mine?
Og hvisker, sukker og klager det der
Gjennem døende Duft og blundende Skjær,

Gjennem vaagnende Klang, gennem spirende Sang:
I Længsel,
I Længsel jeg lever!"

Saa kom Stilheden igjen. Mogens trak Veiret dybt og lyttede spændt: ingen Sang; oppe ved Gaarden blev der gaaet med en Dør. Nu hørte han tydeligt Lyden af Sølvpoplens Blade. Han bøiede Hovedet mod sine Arme og græd.

Den næste Dag var en af dem, paa hvilken Eftersommeren er saa riig. Dag med rask kølig Vind, med mange store, hurtigt ilende Skyer, med evindeligt Bliven mørkt og Bliven lyst, alt som Skyerne dreve forbi Solen. Mogens var gaaet op paa Kirkegaarden, Herregaardshaven stødte op til den. Der saae temmelig bart ud deroppe, Græsset var nylig slaaet, bag et gammelt fiirkantet Jerngitter stod der en bred, lav Hyld og flagrede med sine Blade, om enkelte Grave var der Trærammer, de fleste var ellers kun lave fiirkantede Tuer, nogle af dem havde Blikopstillinger 166 med Indskrifter, andre Trækors, hvor Malingen var skallet af, andre havde Voxkrandse, Størstedelen havde slet Ingenting. Mogens gik og søgte efter et Sted, hvor der var Læ, men det syntes at blæse paa alle Sider af Kirken. Han kastede sig ved Diget og tog en Bog op af Lommen; det blev dog ikke til Noget med Læsningen; hvergang der gik en Sky for Solen, syntes han, det blev for koldt, .og tænkte paa at reise sig, men saa kom Lyset igjen og fik ham til at blive liggende. En ung Pige kom langsomt gaaende, en Mynde og en Hønsehund løb legende foran hende. Hun standsede og syntes at ville sætte sig, men da hun fik Øie paa Mogens, fortsatte hun sin Gang tversover Kirkegaarden ud ad Laagen. Mogens reiste sig og saae efter hende; hun gik dernede paa Landeveien, Hundene legede endnu. Saa gav Mogens sig til at læse Indskriften paa et af Gravstederne, den fik ham snart til at smile. Med Et kom der en Skygge over Graven og blev liggende. Mogens saae til Siden. Der stod en ung solbrændt Mand, den ene Haand i sin Jagttaske, i den anden Haand en Bøsse.

"Den er ikke saa tosset, den," sagde han og nikkede mod Indskriften.

"Nei," sagde Mogens og reiste sig fra den bøiede Stilling.

"Siig mig," vedblev Jægersmanden og saae til Siden, som om han søgte Noget, "De har været her et Par Dage, og jeg har gaaet og
167

undret mig over Dem, men er ikke kommet Dem paa nær Hold før nu; De gaaer og driver saa alene omkring, hvorfor har De ikke seet op til os? og hvad i Alverden forslaaer De Tiden med? for De gjør jo ikke Forretninger her i Egnen?"

"Nei, jeg ligger her for min Fornøielse."

"Ja det er her rigtignok Meget af," udbrød den Fremmede og loe, "gaaer De ikke paa Jagt? har De ikke Lyst til at følge med mig? jeg skal alligevel ned til Kroen og have nogle Hagl, og medens De gjør Dem i Stand, kan jeg gaae over og skælde Smeden ud. Naa! De gaaer med?"

"Ja gjerne."

"Men det er sandt - Thora! har De ikke seet en Pige?" han sprang op paa Diget, "jo der gaaer hun, det er min Kousine, jeg kan ikke præsentere Dem for hende, men kom, lad os gaae efter hende, vi have væddet, nu kan De være Dommer; hun skulde have været paa Kirkegaarden med Hundene, og saa skulde jeg gaae forbi med Bøsse og Taske og maatte hverken kalde eller fløite, og dersom Hundene saa alligevel gik med mig, saa havde hun tabt, nu skal vi see."

Lidt efter naaede de Damen; Jægeren saae lige ud, men kunde ikke bare sig for at smile, Mogens hilste, idet de gik forbi. Hundene saae forbausede efter Jægeren og knurrede saa smaat, saa saae de op paa Damen og gjøede, hun vilde klappe dem, men de gik ligegyldigt fra hende og gjøede efter Jægeren;
168

Skridt for Skridt gik de længere og længere bort, skottede om til hende og satte saa paa eengang afsted efter Jægeren og blev, da de naaede ham, aldeles ustyrlige med at springe op ad ham og med at pile af til alle Sider og tilbage igjen.

"Tabt," raabte han til hende; hun nikkede smilende, vendte sig om og gik.

Jagten varede til langt ud paa Eftermiddagen; Mogens og Villiam kom godt ud af det med hinanden, og Mogens maatte love at komme op paa Gaarden om Aftenen; det gjorde han da ogsaa og komi der saa næsten hver Dag siden, men blev, alle gjæstfri Tilbud uagtet, boende i Kroen.

Det blev en bevæget Tid for Mogens. I Begyndelsen vakte Thoras Nærværelse alle tunge og sørgelige Erindringer til Live; ofte maatte han pludseligt give sig i Tale med Andre eller gaae sin Vei, for at hans

Bevægelse ikke heelt skulde faae Magt over ham. Hun lignede slet ikke Kamilla, men dog hørte og saae han kun Kamilla. Thora var lille, fiin og spinkel, let til Smiil, let til Taarer og let til Begeistring, talte hun længere alvorligt til Nogen, saa var det ikke som en Tilnærmelse, snarere som om hun blev borte i sig selv; fortalte eller udviklede En Noget for hende, udtrykte hendes Ansigt, hele hendes Skikkelse den inderligste Tillidsfuldhed og nu og da vel ogsaa Forventning. Villiam og hans lille Søster behandlede hende ikke ganske som Kammerat, men dog langtfra

169

som Fremmed, Onklen og Tanten, Karle, Piger og Egnens Bønder, Alle gjorde de Kour til hende, men saa forsigtigt og næsten ængsteligt; - de vare overfor hende, omtrent som Vandreren i Skoven, der nær ved sig seer en af disse smaa, nydelige Sangfugle, med klare, kloge Øine, med smaa yndige Bevægelser; han er saa glad ved dette lille levende Væsen, vil saa gjerne, det skal komme nærmere og nærmere, men tør ikke røre sig, neppe drage Aande, for at det ikke skal blive bange og borte.

Som Mogens tiere og tiere saae Thora, kom Erindringerne sjeldnere og sjeldnere, og nu begyndte han at see hende, som hun var. Det blev en Tid med Fred og Lykke, naar han var hos hende, stille Længsel og stille Veemod, naar han ikke saae hende. Senere talte han med hende om Kamilla og sit forbigangne Liv, og det var næsten med Forbauselse, at han saae tilbage paa sig selv, og undertiden blev det ham næsten uforstaaeligt, at det var ham, der havde tænkt, følt og gjort alt det Underlige, han fortalte om.

En Aften stod han og Thora oppe paa en Høi i Haven og saae paa Solnedgangen. Villiam og hans lille Søster legede Tagfat rundt om Høien. Der var lette, lyse Farver i Tusindviis, stærke, straalende i Hundredviis. Mogens vendte sig fra dem og saae paa den dunkle Skikkelse ved sin Side: hvor uanseelig tog hun sig dog ikke ud mod al denne glødende Prag, han sukkede og saae igjen

170

paa de farverige Skyer. Det kom ikke som en virkelig Tanke dette, fjernt og flygtigt kom det, var et Sekund og forsvandt, det var, som om det var Øiet, der tænkte.

"Nu er Trolde i Grønhøi glade, nu Solen er heelt nede," sagde Thora.

"Saa--aa!"

"Ja! veed De ikke nok, at Trolde elske Mørket?"

Mogens smulte.

"Ja, De troer ikke paa Trolde, men det skulde De dog gjøre. Det er saa deiligt at troe paa det Altsammen, paa Høifolk og Elvepiger. Jeg troer ogsaa paa Havfruer og paa Hyldekvinden, men Nisser! hvad skal man med Nisser og Helheste? Det bliver gamle Maren vred over, naar jeg siger det; for det, siger hun, er der ingen Gudfrygtighed i at troe paa, det, som jeg troer paa, saadan Noget, som ikke kommer Folk ved; men Varsler og Kirkegrimer de er med i Evangelium, siger hun. Men hvad siger De?"

"Jeg? ja jeg veed ikke, - hvordan mener De egenlig?"

"De holder bestemt ikke af Naturen?"

"Jo, tvertimod!"

"Ja, jeg mener ikke Naturen, saadan som man seer den fra Udsigtsbænke og Bakker med Trapper opad, hvor den bliver høitideligt anrettet, men Naturen hver Dag, altid. Holder De saadan af Naturen?"

"Ja netop! hvert Blad, hver Kvist, hvert Lysskjær og hver Skygge kan jeg glæde mig

171

ved. Der er ingen Bakke saa nøgen, ingen Tørvegrav saa fiirkantet, ingen Landevei saa kjedelig, at jeg ikke et enkelt Øieblik kan forelske mig deri."

"Men hvad Fornøielse kan De da have af et Træ eller en Busk, naar De ikke forestiller Dem, at der boer et levende Væsen i dem, som aabner og lukker Blomsterne og glatter Bladene. Naar De seer en Sø, en dyb og klar Sø, er det saa ikke derfor, at De holder af den, fordi De tænker Dem, at dybt, dybt nede der lever der Væsner, der have deres Glæder og Sorger, deres eget underlige Liv med underlige Længsler, og hvad kjønt er der for Exempel ved Bredbjerg Grønhøi, naar De ikke forestiller Dem, at det derinde myldrer og summer med smaa, smaa Skikkelser, der sukke, naar Solen staaer op, men begynde at dandse og lege med deres skjønne Skatte, naar Aftenen kommer."

"Hvor det er underlig smukt! og det seer De?"

"Men De?"

"Ja jeg kan ikke forklare det, men det ligger i Farven, i Bevægelsen og i den Form, det har, og saa i det Liv, der er i det, Safterne, der stiger op i Træer og Blomster, Solen og Regnen, der faaer dem til at voxer, og Sandet, der flyger sammen i Bakker, og Regnskyllene, der furer og kløver Skrænterne, aa! det kan slet ikke forstaaes, naar jeg skal forklare det."

"Og er det nok for Dem?"

172

"Aa! det er sommetider formeget! - altformeget! Og naar der nu baade er Form og Farve og Bevægelser saa yndige og saa lette, og der saa bag Alt dette er en selsom Verden, der lever og jubler og sukker og længes og som kan sige og synge det Altsammen, saa føler man sig saa forladt, naar man ikke kan komme den Verden nær, og Livet bliver saa mat og saa tungt."

"Nei! nei! saadan maa De ikke tænke paa Deres Kjæreste."

"Aa, jeg tænker ikke paa min Kjæreste."

Villiam og Søsteren kom op til dem, og de fulgtes ad ind.

En Formiddag flere Dage senere spadserede Mogens og Thora i Haven. Mogens skulde see Viinhuset, der havde han endnu ikke været; det var et temmelig langt, men ikke meget høit Drivhuus, Solen funkede og spillede henover dets Glastag. De traadte derind, Luften var luun og fugtig og havde en underlig dump og krydret Lugt, som af frisk Muldjord. De skønne, bugtede Blade og de tunge, duggede Drueklaser, gjenneinstraaede, oplyste og beskinne af Solen, bredte sig under Glasdækket i een stor, grøn Salighed. Thora stod og saae lykkelig derop, Mogens var urolig og stirrede nu og da bedrøvet paa hende, nu op i Løvet.

"Hør!" sagde Thora glad, "nu troer jeg, jeg begynder at forstaae det, De sagde forleden oppe paa Høien om Form og Farve."

173

"Forstaaer De ikke Mere?" spurgte Mogens sagte og alvorligt.

"Nei," hviskede hun, saae hurtigt paa ham, sænkede Blikket og rødmede, "ikke dengang."

"Den Gang!" gjentog Mogens blidt og knælede ned for hende: "men nu, Thora?"

Hun bøiede sig mod ham, rakte ham den ene Haand og holdt den anden for sine Øine og græd. Mogens trykkede Haanden mod sit Bryst, idet han reiste sig, hun løftede Hovedet, og han kyskede hende paa Panden. Hun saae op paa ham med straalende vaade Øine, smulte og hviskede: "Gudskelov!"

Mogens blev endnu en Uge; Aftalen faldt saadan, at Brylluppet skulde staae ved Midsommertid. Saa reiste han, og saa kom Vinteren med mørke Dage, lange Nætter og en Snee af Breve.

Lys i alle Herregaardens Vinduer, Løv og Blomster over alle Porte, pyntede Venner og Bekjendte i tæt Stimmel paa den store Steentrappe, Allesammen stirrende ud i Skumringen - Mogens var kjørt bort med Bruden.

Vognen rumlede og rumlede, de lukkede Vinduer klirrede, Thora sad og saae ud ad det ene, paa Landevejsgrøften, paa Smedens Bakke, hvor der var Primulaer om Foraaret, paa Bertel Nielsens store Hyldebuske, paa

174

Møllen og Møllerens Gjæs, paa Dalum Banke, som hun og Villiam for ikke saa mange Aar siden havde kjørt nedad i Slæde, paa Dalum Enge, paa Hestenes lange, urimelige Skygger, der jog over Grusdyngerne, over Mosehullerne, over Rugmarken. Hun sad og græd ganske stille; engang imellem, naar hun tørrede Duggen af Ruden, skottede hun om til Mogens. Han sad bøiet forover, Reisetøiet stod aabent om ham, Hatten laae og vuggede paa Forsædet, Hænderne holdt han for sit Ansigt. Alt det han tænkte paa! Det havde været en underlig Dag for ham, og Afskeden havde næsten heelt taget Modet fra ham. Der havde hun maattet sige Farvel til alle sine Slægtninge og Venner, til en Evindelighed af Steder, hvor Minder og Erindringer laae ovenpaa hinanden, heelt op til Himlen, og det for at reise med ham. Og han var en sikker Mand at give sig i Vold, han med sin Fortid af Raahed og Udsvævelser. Det var ikke saa sikkert, det var Fortid endda, nok var han jo forandret og havde ondt ved at forstaae, hvad han selv havde været, men man løb aldrig saadan heelt fra sig selv, det var der nok Altsammen, og her havde han faaet dette uskyldige Barn at vogte og vare, Gudskelov! han havde da faaet sig selv ned i Dyndet til over Hovedet, det vilde nok ogsaa lykkes ham at faae hende derned med. Nei! - nei, hun skulde ikke - nei, hun skulde faae Lov til at leve sit lyse, lette Pigeliv tiltrods for ham. Og

175

Vognen rumlede og rumlede, Mørket var faldet paa, nu og da skimtede han gennem de heelt tilduggede Ruder Lysene i Gaarde og Huse, de kjørte forbi. Thora blundede. Henad Morgen kom de til det nye Hjem, en Herregaard, Mogens havde kjøbt. Hestene dampede i den kolde Morgenluft, Spurvene kviddrede i de store Lindetræer paa Gaardspladsen, og Røgen bugtede sig langsomt ud af Skorstenene. Thora saae smilende og fornøjet paa det Altsammen, da Mogens havde hjulpet hende ud; men det hjalp ikke, hun var søvrig og for træt til at kunne skjule det. Mogens fulgte hende til hendes Værelse og gik saa selv ud i Haven, satte sig paa en Bænk og troede, han saae paa Solopgangen, men han nikkede for stærkt til at kunne holde sig i Troen. Men ved Middagstid, saa mødtes han og Thora igjen, glade og friske, og der blev en Visen omkring og en Falden i Forbauselse, og der blev lagt Raad og truffet Bestemmelser, og der gjordes de taabeligste Forslag, der eenstemmigt erklæredes for praktiske, og hvor Thora anstrengte sig for at see klog og interesseret ud, da Kørerne præsenteredes for hende, og hvor det holdt haardt at lade være med at blive altfor upraktisk glad over den lille laadne Hundehvalp; og Mogens, hvor talte han ikke om Draining og Kornpriser, medens han stod og spekulerede paa, hvorledes Thora vilde see ud med de røde Kornvalmuer i Haaret. Og saa om Aftenen, da de sade i deres

176

Havestue, og Maanen saa grangiveligen aftegnede Vinduerne paa Gulvet, hvad var det saa ikke for en Komædie med ham, der alvorligt forestillede hende, at hun burde gaae til Ro, virkelig gaae til Ro, da hun maa t t e være træt, medens han blev ved at holde hendes Haand i sin, og med hende, der saa erklærede, at han var styg og vilde af med hende, at han fortrød, at han havde giftet sig en Kone til, og saa kom der naturligviis en Forsoning, og saa loe de, og saadan blev Kløkken mange. Endelig gik da Thora til sit Værelse, men Mogens blev siddende i Havestuen, aldeles ulykkelig over, at hun var gaaet, og saa lavede han sorte Fantasier om, at hun var død og borte, og han sad her ganske ene i Verden og græd over hende, og saa græd han virkelig, saa blev han vred paa sig selv, spankede op og nedad Gulvet og skulde være fornuftig. Der var en Kjærlighed, reen og ædel, uden al grov, jordisk Lidenskabelighed, jo der var, og var der det ikke, saa skulde der komme det, ja, Lidenskab ødelagde Alting, og den var saa styg, saa umenneskelig, hvor han hadede Alt det i Menneskenaturen, der ikke var skjært og reent, fiint og let! Han havde været kuert, tynget, plaget af dette Stygge og Stærke, det havde været i hans Øie og hans Øre, forpestet alle hans Tanker. Han gik ind i sit Værelse. Han vilde læse og tog en Bog, han læste, men han anede ikke hvad, - hun skulde dog ikke være kommet Noget til! nei,

177

hvor skulde hun det? Han blev alligevel bange, det kunde dog være, - nei, han kunde ikke udholde det; han listede sig stille hen til hendes Dør; nei, der var saa tyst og saa fredeligt; naar han nøie lyttede, syntes det ham, at han kunde høre hendes Aandedrag,

- hvor hans Hjerter bankede, han syntes, han kunde høre det med. Han vendte tilbage til sit Værelse og sin Bog. Han lukkede Øinene: hvor han saae hende tydeligt, han kunde høre hendes Stemme, hun bøiede sig mod ham og hviskede, - hvor han elskede hende, elskede hende, elskede hende. Det sang indeni ham, det var, ligesom hans Tanker kom i Rhythmer, og saa tydeligt han kunde see Alt, hvad han tænkte paa! Stille, stille laae hun nu og sov, med Armen under sin Nakke, med Haaret løst, med Haaret løst, Øiet var lukket, hun aandede saa let - Luften skjælvede derinde, den var rød som af Gjenskin af Roser - som en klodset Faun, der efterligner Nymfens Dands, gjengav Tæppet i plumpe Folder hendes fine Skikkelse

- nei, nei! han vilde ikke tænke paa hende, ikke tænke saadan paa hende, ikke for Alt i Verden, nei, og der kom det igjen Altsammen, det var ikke til at holde borte, men det skulde bort, bort! Og det kom og gik, kom og gik, til Søvn kom og Natten gik.

Som Solen den næste Dags Aften var gaaet ned, spadserede de omkring i Haven sammen. Arm i Arm gik de ganske langsomt og

178

ganske tause opad den ene Gang, nedad den anden, ud af Resedaduft, gennem Rosenduft, ind i Duft af Jasminer; enkelte Natsværmere fløi dem svirrende forbi, Knaranden skreg derude i Kornet, ellers kom den meste Lyd fra Thoras Silkekjole.

"Som vi kan tiel" udbrød Thora.

"Og som vi kan gaae," fortsatte Mogens, "vi har vist gaaet en Miil nu."

Saa gik de endnu en Tidlang og taug.

"Hvad tænker Du paa?" spurgte hun.

"Jeg tænker paa mig selv."

"Det er netop, hvad jeg gjør."

"Tænker Du ogsaa paa Dig selv?"

"Nei - paa Dig selv - Dig, Mogens."

Han drog hende nærmere ind til sig. De gik op mod Havestuen, Døren stod aaben; der var meget lyst derinde, og Bordet med den snehvide Dug, Sølvfadet med mørkerøde Jordbær, den straalende Sølvkande og Armstagerne gjorde et heelt festligt Indtryk.

"Det er ligesom i Eventyret, hvor Hans og Grethe kommer til Kagehuset ude i Skoven," sagde Thora.

"Vil Du ind?"

"Du glemmer nok, at der er en Hex derinde, som vil stege og spise os ulykkelige smaa Børn. Nei, det er meget bedre, vi modstaae Sukkervinduerne og Pandekagetaget og tager hinanden i Haanden og gaaer ud i den sorte, sorte Skov."

De gik bort fra Havestuen. Hun lænede sig tæt op til Mogens og vedblev: "Det kan

179

ogsaa være Stortyrkens Pallads, og Du er Araberen ude fra Ørkenen, der vil bortføre mig, og Vagten er efter os, det blinker med krumme Sabler, og vi løber og løber, men de have taget din Hest, og saa tager de os med og putter os i en stor Sæk, og der sidder vi sammen og blive druknede i Havet. - Lad mig see, hvad kan det være mere ....?"

"Hvorfor maa det ikke være, hvad det er?"

"Jo det maa det nok, men det er for lidt .... dersom Du vidste, hvor jeg elsker Dig, men jeg er saa ulykkelig - jeg veed ikke, hvad det er - der er saa langt imellem os - nei -"

Hun slog Armene om hans Hals og kyssede ham heftigt og trykkede sin brændende Kind imod hans: "Jeg forstaaer det ikke, men sommetider er jeg nærvædet at ønske, at Du vilde slaae mig - jeg veed, at det er barnagtigt, og at jeg er saa lykkelig, saa lykkelig, men jeg er alligevel saa ulykkelig."

Hun lagde Hovedet ind til hans Bryst og græd, og saa begyndte hun, alt mens Taarerne randt, at nynne, først ganske sagte, men saa høiere og høiere:

"I Længsel,

I Længsel jeg lever!"

"Min egen lille Hustru!" og han løftede hende op paa sin Arm og bar hende ind.

Om Morgenens stod han ved hendes Seng. Lyset kom roligt og dæmpet gennem de nedrullede Gardiner, og alle Linier derinde gjorde sig stilfærdige, alle Farver mættede og fredsommelige. Det var Mogens, som om Luften, med hendes Bryst, steg og sank i stille Dønninger. Hendes Hoved hvilte lidt skjævt paa Pudsen, Haaret laae nedover den hvide Pande, den ene Kind havde stærkere Rødme end den anden, nu og da sittede det svagt i de roligt hvælvede Øielaag, og Mundens Linier vuggedes umærkeligt frem og tilbage mellem ubevidst Alvor og slumrende Smil. Mogens stod længe og saae paa hende, lykkelig og rolig, den sidste af Skyggerne fra hans Fortid var forsvunden. Saa listede han sig sagte ud og satte sig i Dagligstuen og ventede stille paa hende. Han havde siddet en Stund, da han mærkede hendes Hoved paa sin Skulder og hendes Kind mod sin.

De fulgtes ad ud i den friske Morgen. Sollyset jublede henover Jorden, Duggen funkede, tidligt vaagne Blomster straalte, Lærken kvadrede høit oppe under Himlen, Svalerne jog gennem Luften. Han og hun gik bort over den grønne Toft mod Banken med den gulnende Rug, de fulgte Stien, der løb der igjennem; hun gik foran, ganske langsomt, og saae, over Skulderen tilbage paa ham, og de talte og løe. Jo længere de kom ned ad Banken, jo mere kom Kornet imellem, snart kunde de ikke sees mere.